

Oktatási Hivatal

Kódszám:

**A 2015/2016. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny**

FILOZÓFIA

Második forduló
2016. március 9. (szerda) 10 óra

Kedves Versenyző!

Négy óra áll rendelkezésére ahhoz, hogy a négy téma egyikéről kifejtse gondolatait.

Kérjük, hogy minden lapra írja rá a kódszámát!

Sikeres filozofálást kívánunk!

A 2015/2016-os filozófia OKTV második fordulós esszékérdései

1, „Mindig is úgy véltem, hogy azon kérdések közül, amelyeket inkább a filozófiában, mintsem a teológiában kell bizonyítani, két kérdés a legfontosabb: Isten ill. a lélek kérdése. [...] noha persze teljességgel igaz az, hogy azért kell hinnünk Isten létezését, mert a Szentírás ezt tanítja, s másfelől a Szentírásnak azért kell hinnünk, mert Istentől kaptuk [...], ezt mégsem tárhatjuk a hitetlenek elé, mivel körbenforgó okoskodásnak tekintenék. [...] Isten létezése a természetes ész által is bizonyítható [...]. [...] Ezért aztán úgy véltem, nagyon is helyénvaló lesz, ha megvizsgálom, [...] milyen úton ismerhető meg Isten könnyebben és bizonyosabban, mint a világ dolgai.” (R. Descartes: *Elmélkedések az első filozófiáról*, Budapest: Atlantisz, 1994, 7 sk. o.)

Mit gondol, igaza van Descartes-nak? Lehet-e, kell-e Isten létezését a természetes ész alapján bizonyítani? Ismer még olyan gondolkodókat, akik istenérveket alkottak? Fel tud idézni ilyen érvet, esetleg érveket?

2, „Az erénytan legfőbb elve: cselekedj a *célok* olyan maximája szerint, amelynek bárkiben való megléte általános törvény lehet. – Ezen elv szerint az ember mind saját maga, mind mások számára cél, és nem elég, hogy nincs joga magát vagy másokat eszközül használni [...], hanem magánvaló kötelessége, hogy céljainak tekintse az embereket általában.” (Kant: *Az erkölcsök metafizikája*, Budapest: Gondolat, 1991, 510)

Érvényesíthetőnek látja ezt az etikai elvet a világ mai állapotában? Elgondolhatóan tartja az individuum önmaga kiteljesítésére irányuló törekvésének morális alapú önkorlátozását egy jutalmazó és büntető Isten nélküli univerzumban? Ha nem, akkor van-e etikai jelentősége annak, hogy milyen vallási keretek között gondolkodik valaki erről az Istenről?

3, A gravitációs hullámok felfedezése által, ahogy olvassuk, kísérleti igazolást nyert Einstein relativitáselmélete.

Filozófiai tanulmányai alapján hogyan vélekedik erről? Beszélhetünk-e egy tudományos elmélet végső igazolásáról, verifikációjáról? Milyen más módokon lehet még gondolkodni a tudományos elméletek és a kísérletek kapcsolatáról?

4, „Mélységes mély a múltnak kútja. [...] kizárólag és egyedül az ember az, akinek számára a múltja kérdéssé lesz: ez a rejtélyes lény, aki a magunk természeti-gyönyörűsége és természetfeletti-nyomorúságos létének tartálya [...] minél mélyebben fürkésznünk [...] a múlt alvilágába, az emberinek, történetének, művelődésének kezdeti alapjai tökéletesen megmérhetetlennek bizonyulnak [...]” (Thomas Mann: *József és testvérei*, Első kötet, Budapest: Európa, 1986, 7. o.)

Mit gondol, milyen filozófiai értelme van az ember történelmi létezésének, a történelemre irányuló szüntelen vizsgálódásának? Hogyan viszonyul ez a vizsgálódás a természet tudományos kutatásához?

